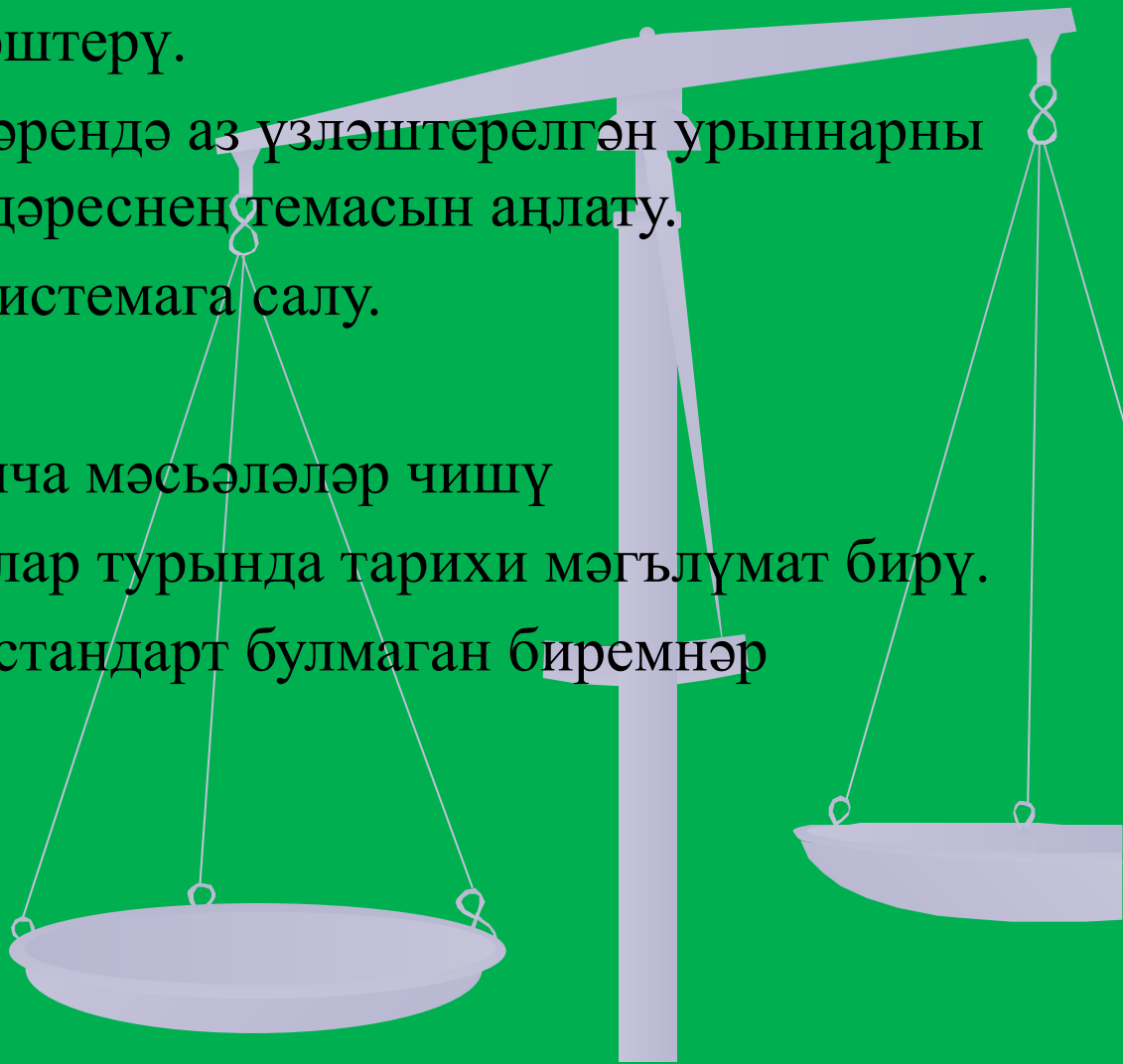
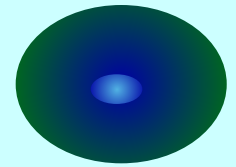

Дәрес барышы

- Оештыру моменты.
- Белемнәрне актуальләштерү.
- Укучыларның белемнәрендә аз үзләштерелгән урыннарны ачыклау, максат кую, дәреснең темасын аңлату.
- Белемнәрне ныгыту, системага салу.
- Физкультминутка.
- Тактада дәреслек буенча мәсьәләләр чишү
- Укучыларга вакланмалар турында тарихи мәгълүмат бирү.
- Алынган белемнәрне стандарт булмаган биремнәр эшлэгәндә куллану.
- Өй эше бирү.
- Дәресне йомгаклау.

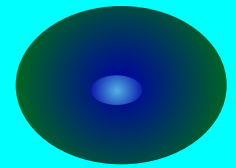

Сорауларга жауап бир:

- Гади вакланмаларны нинди 2 группага бүлеп була?
- Нинди вакланма ялгыз вакланма дип атала?
- Нинди вакланма аралаш вакланма дип атала?
- Нинди вакланмадан бөтен өлешне аерып була?

- Катшаш саннарны кушу алгоритмын әйтергә.

- Катнаш саннарны алу алгоритмын әйтергә.

- Катнаш саннарны кушу алгоритмы

Вакланма өлешләрэн уртак ваклаучыга китерергә

Бөтен саннарны һәм вакланма өлешләрэн аерым-аерым кушарга

Вакланма өлешендә аралаш вакланма

әйе

юк

Вакланмадан бөтен өлешне аерып алып, килеп чыккан бөтен өлешкә кушарга

Жавап язарга.

Катнаш саннарны алу алгоритмы

Бу саннарның вакланма өлешләрен уртак ваклаучыга китерергә

Әйе

Кимүченең вакланма өлеше киметүченең вакланма өлешеннән кечерәк

ЮК

Кимүченең бөтен өлешен бер берлеккә киметеп, аны аралаш вакланма рәвешенә китерергә

Бөтен өлешләрне һәм вакланиаларны аерым-аерым алырга

Нәтижәне катнаш сан рәвешендә, вакланма өлешен кыскартып язарга.

Телдэн исәпләү

1. Хата тап!

a) $\frac{1}{5}; \frac{4}{4}; \frac{18}{9}; \frac{6}{5}; 6\frac{3}{8}$ -

**Ялгыз
вакланма**

б) $\frac{3}{5} < \frac{1}{5}; \frac{9}{7} > 1; \frac{8}{8} > 1$
 $\frac{3}{8} = 1; \frac{9}{8} < 1; 5\frac{1}{2} > 5$

**Аралаш вакланма рәвешендә
күрсәт:**

$$a) 2\frac{1}{2} = \frac{5}{2}$$

$$б) 2\frac{5}{7} = \frac{19}{7}$$

$$в) 10\frac{1}{2} = \frac{21}{2}$$

*Аралаш вакланмадан
бөтен өлөшнө аер:*

$$a) \frac{7}{3} = 2\frac{1}{3}$$

$$б) \frac{9}{7} = 1\frac{2}{7}$$

$$в) \frac{125}{5} = 25$$

Төшөп калган санаучыны куй:

$$a) 2\frac{1}{5} = 1\frac{6}{5}$$

$$б) 2\frac{2}{8} = 1\frac{10}{8}$$

$$в) 5\frac{3}{5} = 4\frac{8}{5}$$

Гамәлләрне башкарыгыз:

$$a) \frac{10}{13} - \frac{4}{13} = \frac{6}{13}$$

$$б) \frac{1}{3} + \frac{1}{7} = \frac{10}{21}$$

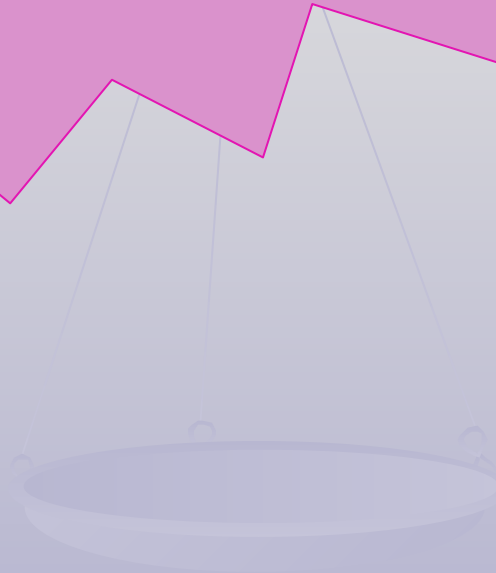
$$в) 3\frac{1}{5} + 1\frac{2}{5} = 6\frac{1}{5} + 2\frac{3}{5} = 8\frac{4}{5}$$

Исәпләгез:

$$4\frac{2}{9} + 3\frac{1}{9} = 7\frac{3}{9} = 7\frac{1}{3}$$

$$\begin{aligned} 7\frac{2}{5} - 4\frac{3}{5} &= 6\frac{7}{5} - 4\frac{3}{5} = \\ &= (6 - 4) + \left(\frac{7}{5} - \frac{3}{5}\right) = 2\frac{4}{5} \end{aligned}$$

***Математик
диктант***

Математик диктант

жаваптары

5

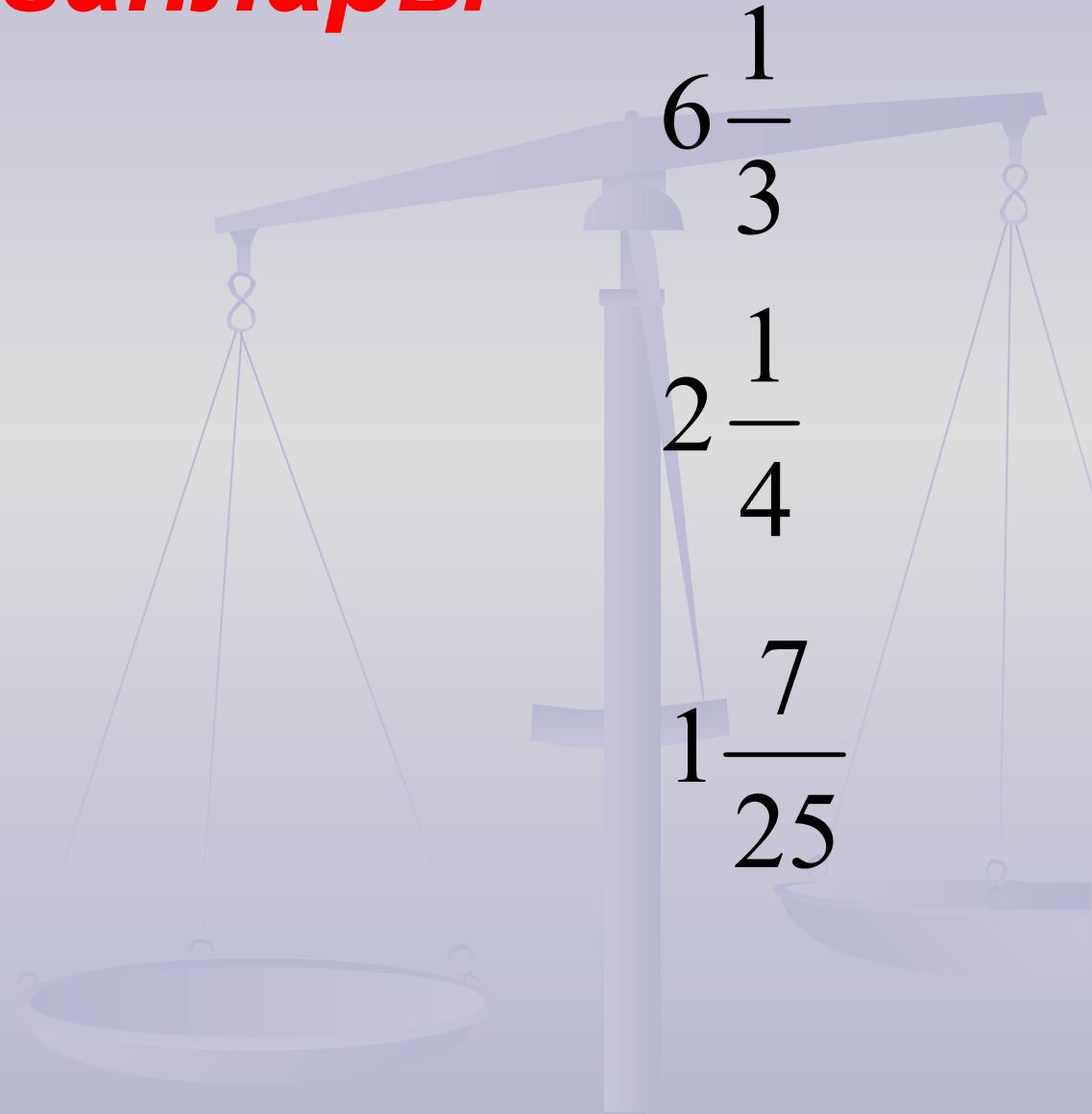
$\frac{3}{14}$

$6\frac{8}{15}$

$6\frac{1}{3}$

$2\frac{1}{4}$

$1\frac{7}{25}$

Дәреснең темасы:

- *Катнаш санныңны кушу һәм алу*

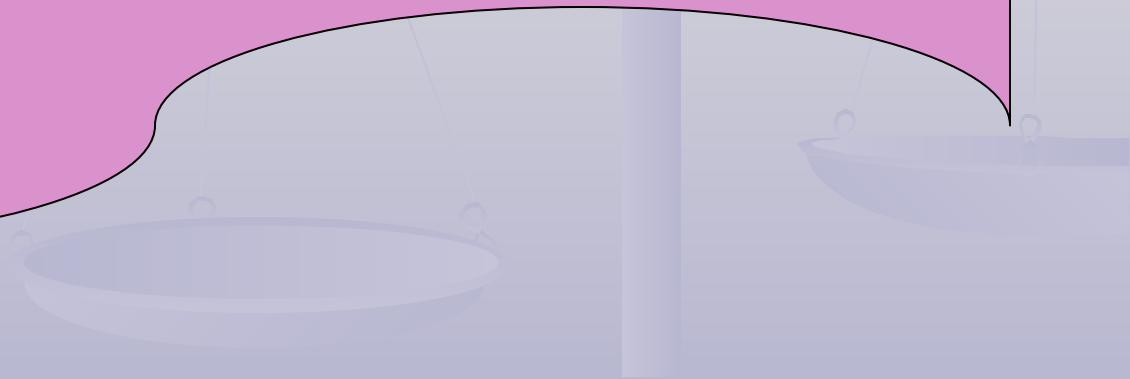

Мэсьэлэне телдэн чишэргэ

*Эни $2\frac{3}{10}$ кг суган, $2\frac{4}{5}$ кг.
чөгөндөр алган.*

- 1. Эни барлыгы ничэ кг яшелчэ алган?*
- 2. Эни кишерне ничэ кг. га күбрэк алган?*

**Группаларда
ЭШ**

1 бирем. Телдэн исәпләргә

1 группа

$$1) 5 + \frac{4}{9} =;$$

$$2) 1 - \frac{3}{5} =;$$

$$3) 3 - \frac{3}{8} =;$$

$$4) 8\frac{2}{5} - 4 =;$$

$$5) 15\frac{2}{7} + 2 =;$$

$$6) 8\frac{4}{9} + 2\frac{7}{9} =$$

2 группа

$$1) 3 + \frac{3}{7} =;$$

$$2) 1 - \frac{7}{8} =;$$

$$3) 4 - \frac{4}{9} =;$$

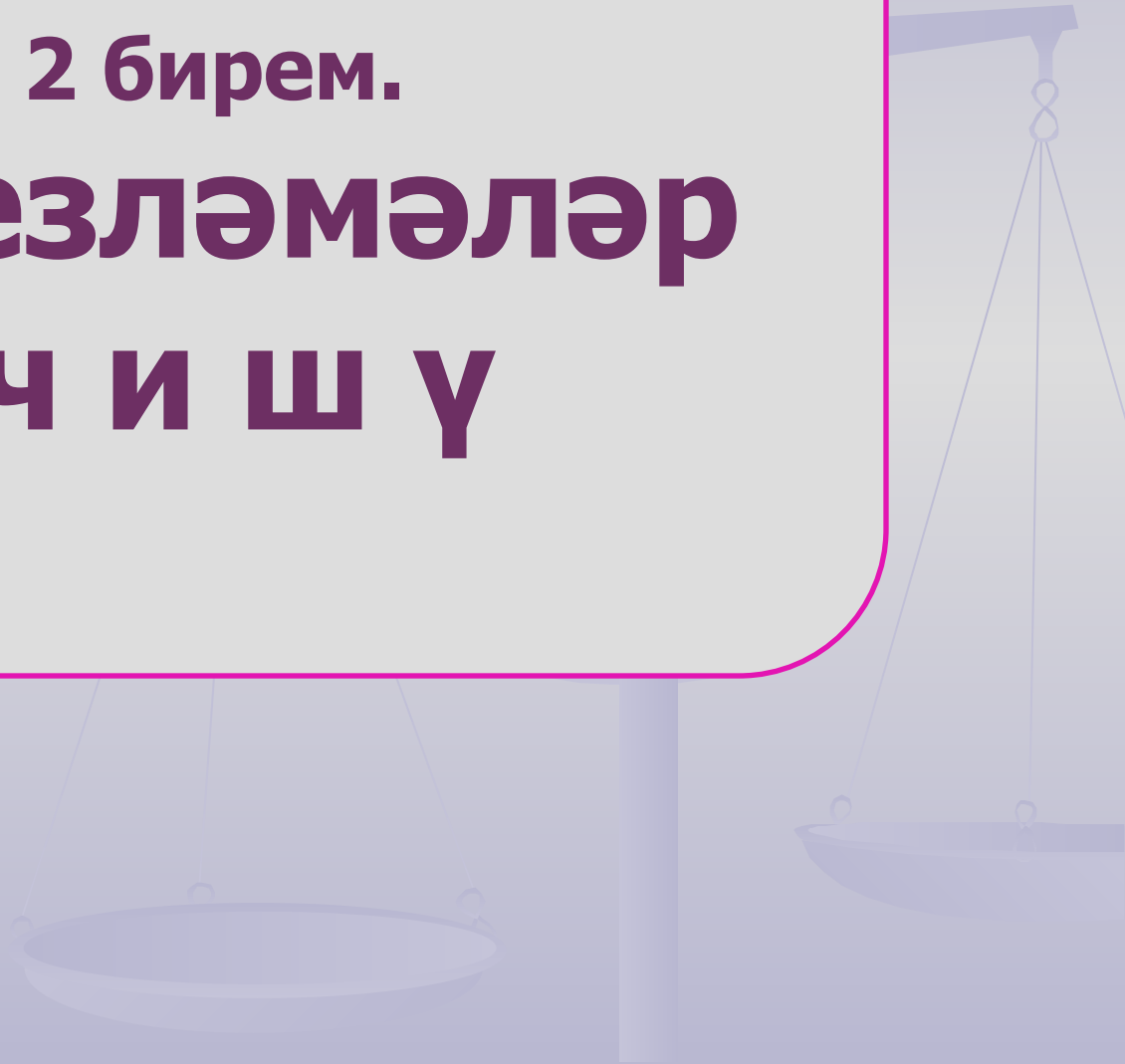
$$4) 6\frac{1}{9} - 2 =;$$

$$5) 16\frac{1}{8} + 4 =;$$

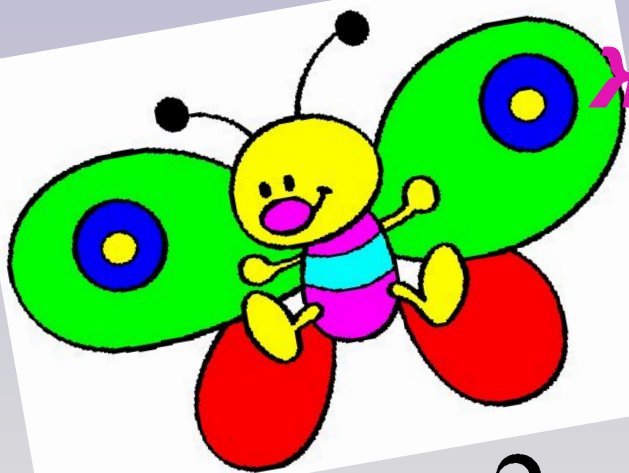
$$6) 7\frac{4}{7} + 2\frac{5}{7} =$$

2 бирем.

Тигезлэмэлэр чишү

Тигезләмәләрнең җаваплары

$$1) a = 6\frac{2}{7}$$

$$2) x = 1\frac{4}{15}$$

$$3) m = 1\frac{17}{46}$$

$$1) x = 4\frac{1}{2}$$

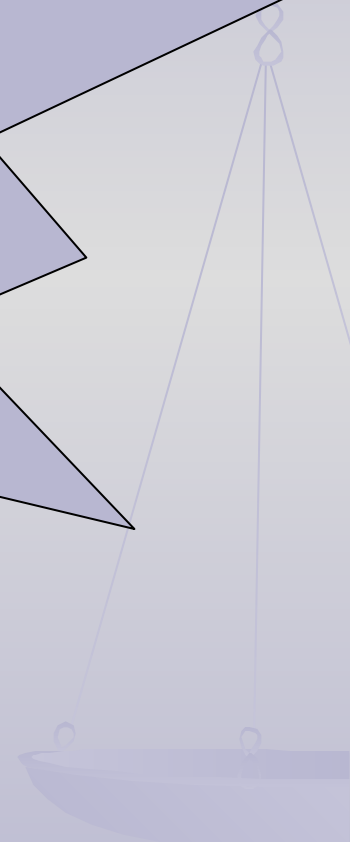
$$2) y = 4\frac{1}{7}$$

$$3) a = 2\frac{3}{11}$$

3 нче бирем

**Мәсьәлэләр
чишү.
(карточкалар
буенча)**

Мәсьәләләрнең җаваплары

■ 1 группа

■ 1). Турист ике көндә

■ $13\frac{2}{3}$ км юл үткән.

■ 2) $P = 34\frac{6}{41}$ дм

■ 2 группа

■ 1). Турист ике көндә

■ $10\frac{1}{2}$ км юл үткән.

■ 2) $P = 29\frac{19}{31}$ дм.

3 бирем.

**Гамәлләр
башкару**

Гамәлләрнең 1 группа

1) $8\frac{1}{2}$

2) $9\frac{5}{24}$

3) $11\frac{3}{8}$

4) $10\frac{5}{8}$

5) $\frac{1}{4}$

6) $2\frac{3}{5}$

7) $\frac{31}{60}$

8) $\frac{6}{7}$

җаваплары 2 группа

1) $8\frac{7}{24}$

2) $3\frac{32}{45}$

3) $11\frac{3}{5}$

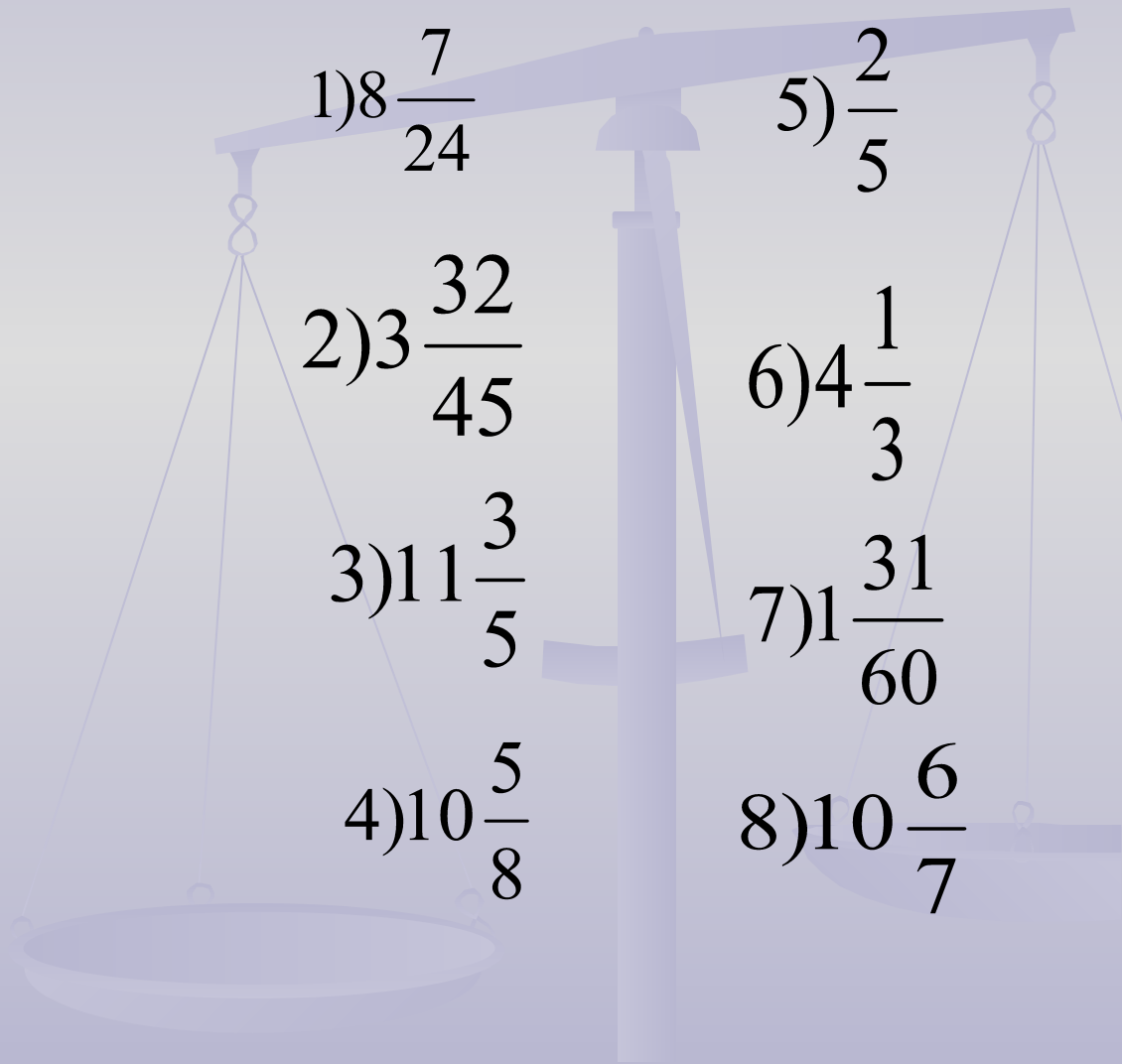
4) $10\frac{5}{8}$

5) $\frac{2}{5}$

6) $4\frac{1}{3}$

7) $1\frac{31}{60}$

8) $10\frac{6}{7}$

Физкультминутка

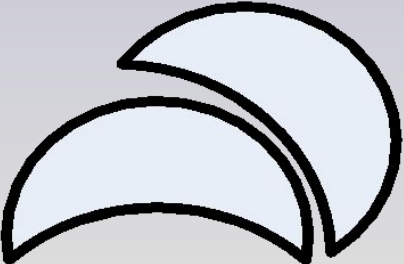

**Д э р е с л е к
б у е н ч а э ш.
№391,393**

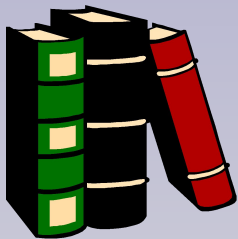
Борынгы Мисырда вакланмалар

$$= \frac{1}{2},$$

$$= \frac{1}{3},$$

$$= \frac{2}{3},$$

$$= \frac{1}{6}$$

*В Древнем Китае
при написании вместо черты использовали точку*

$$\frac{1}{3} = \overset{1}{\underset{\cdot}{3}}$$

Индийцы записывали так

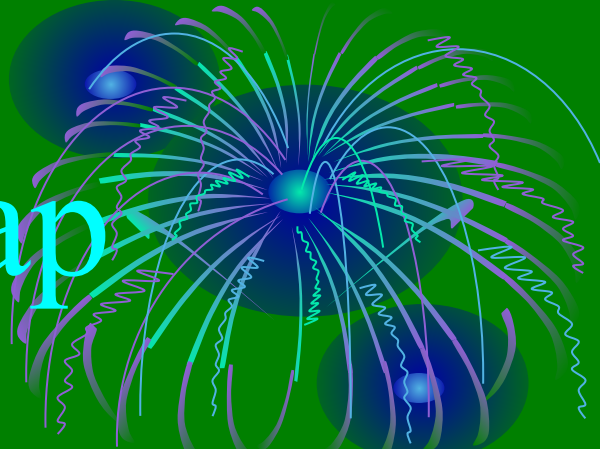
$$1 \frac{1}{3} = \overset{1 \text{ (целая)}}{1} \underset{3}{3}$$

Дроби на Руси называли ДОЛЯМИ

*Первым дробную черту ввел итальянский
ученый Фибоначчи*

Магик квадратлар

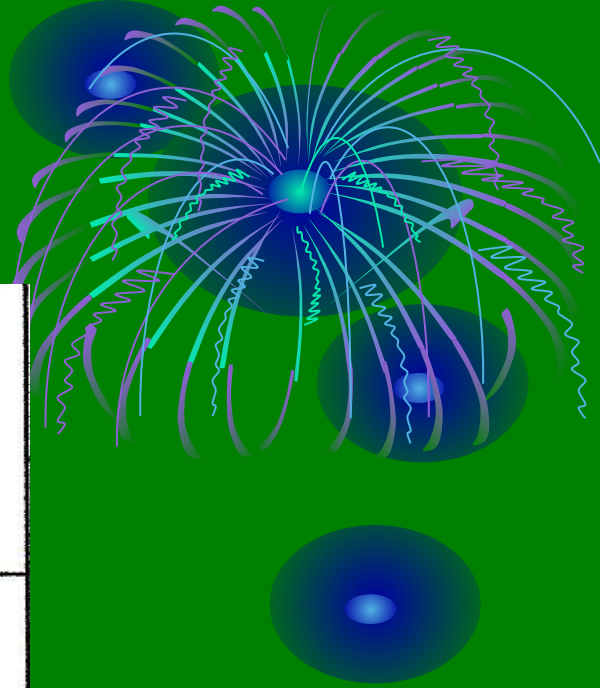
- Установите зависимость, и заполните пустые клетки

$7\frac{1}{2}$	$8\frac{1}{2}$

5	$4\frac{2}{3}$
	$4\frac{1}{3}$

$3\frac{3}{7}$	$4\frac{1}{7}$	$7\frac{4}{7}$
$2\frac{3}{5}$	$1\frac{2}{5}$	4
$\frac{7}{12}$		$1\frac{5}{12}$

$$1\frac{2}{7} + 2\frac{1}{7} =$$

$$4\frac{5}{9} - 2\frac{3}{9} =$$

$$3\frac{1}{4} + 7\frac{2}{4} =$$

$$10\frac{9}{10} - 6\frac{2}{10} =$$

$$5\frac{3}{5} + 2\frac{1}{5} =$$

$$12\frac{8}{13} - 11\frac{2}{13} =$$

Под правильным ответом спрятана буква, входящая в его название. Составить слово.

$$2\frac{2}{9}$$

$$7\frac{4}{5}$$

$$10\frac{3}{4}$$

$$3\frac{3}{7}$$

$$1\frac{6}{13}$$

$$4\frac{7}{10}$$

а

ы

н

л

ш

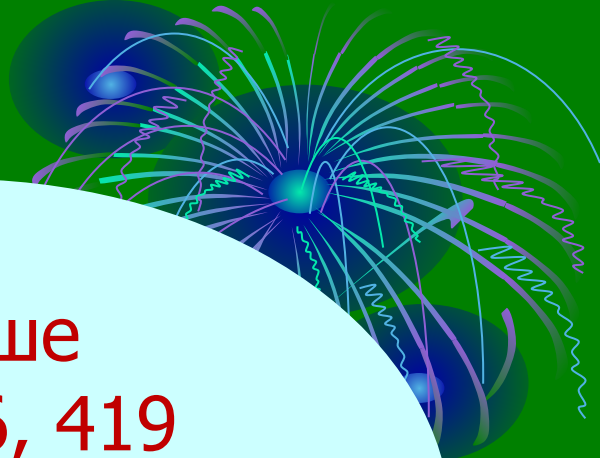
д

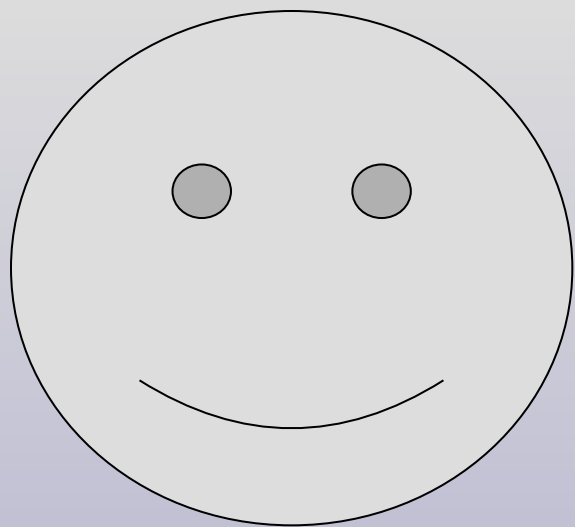

Өй эше
№396, 419

Даресне йомгаклау

**Мин үземнән канәгать,
мин барысын да
булдырам!!!**

**Минем хаталарым
булды, ләкин мин
тырышчакмын!!!**

